

สรุปประเด็นสำคัญในการลงพื้นที่จังหวัดน่าน เมื่อวันที่ 2 – 4 มีนาคม 2564

โดยสำนักงานบริหารกิจการเหล่ากาชาด

1. สุ่มพื้นที่โรงเรียนเป้าหมายในเขตพื้นที่อำเภอบ่อเกลือ และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน รวม 11 โรงเรียน (สังกัด สพฐ. 10 โรงเรียน และสังกัด ตชด. 1 โรงเรียน) ประกอบด้วย

อำเภอ	โรงเรียน	สังกัด
บ่อเกลือ	รร.บ้านขุนน้ำน่าน, รร.ส่วา รร.สะปัน, รร.บ้านบ่อหยวก, รร.บ้านบ่อหลวง, รร.บ้านผักเอือก, รร.บ้านสบมาง, ท่านผู้หญิงสง่า อิงคุลานนท์	สพฐ.
	รร.ตชด. รร.ตชด.เฉลิมฉลองครบรอบ 100 ปี วันคล้ายวันพระราช สมภพ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี 21 ตุลาคม 2543	ตชด.
เฉลิมพระเกียรติ	รร.บ้านห้วยฟอง, รร.บ้านด่าน	สพฐ.

2. คณะทำงานจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สำนักงานบริหารกิจการเหล่ากาชาด

- (1) นายวิทยา จันทรฉลอง ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานบริหารกิจการเหล่ากาชาด
- (2) นายวิริยะ หมดอาสิน นักวิชาการศึกษา

2.2 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- (1) ดร.ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร กรรมการสภาการศึกษา/นายกสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์/
ประธานกรรมการมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรวราช/ที่ปรึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าธนบุรี/ที่ปรึกษากองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)
- (2) ผศ.ดร.อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์ รองคณบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ คณะศึกษาศาสตร์
- (3) ผศ.ดร.สิทธิกร สุมาลี ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายนวัตกรรมและการจัดการความรู้ คณะศึกษาศาสตร์
- (4) คุณณัฐา ปิยะวิทย์วนิช ศูนย์สิทธิธรรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.3 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

- (1) นายศุเรนทร์ รูปนางกูร ผอ.ศูนย์ส่งเสริมและสนับสนุนมูลนิธิโครงการหลวงและโครงการตามพระราชดำริ
- (2) นายมาโนช อมรมงคล
- (3) นายนรชาติ วงศ์วันดี

2.4 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (ประจำศูนย์ประสานงาน มจร.พื้นที่จังหวัดน่าน)

- (1) นายมนต์ชัย นีซัง
- (2) นางสาวธัชกร ทำสีแก้ว
- (3) นายชนะกรณ อุดจักร
- (4) นายพงศกร

2.5 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดตาก

- (1) อาจารย์ทะนงศักดิ์ ยาทะเล

2.6 มูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรวราช

- (1) อาจารย์ชัชเจน ไทยแท้

3. อาการที่ตรวจพบจากคณะทำงาน X-Ray

3.1 ปัญหาที่มีต่อครู

- เด็กนักเรียนชั้น ป.1-ป.3 ไม่มีครูวิชาเอกภาษาไทย/ครูวิชาเอกประถมศึกษา
- เด็กมีปัญหาเรื่องการสะกดอักษรต่ำ อักษรนำจะเขียนผิด และประสมคำไม่ได้
- ขาดครูวิชาเอกภาษาอังกฤษ
- ครู ตชด. ไม่จบปริญญาตรี และไม่มีครูที่จบวิชาเอกภาษาไทย
- คุณครูทำกิจกรรมอื่นด้วยที่มีสอนหนังสือเพียงอย่างเดียว (สอนน้อย)
- ครูย้ายบ่อย ทำให้สอนไม่ต่อเนื่อง
- ขาดครูที่มีความเชี่ยวชาญในการสอนเด็กพิเศษ (LD, พิการซ้ำซ้อน เช่น ตาบอดหูหนวกด้วย ออทิสติกด้วย)
- เด็กขาดความมั่นใจในการตอบคำถาม โดยเฉพาะเด็กโต เนื่องจากกลัวตอบผิด (ยิ่งโตยิ่งเจิบ) ที่เป็นเด็กโตแต่กลัวตอบเพราะเป็นเด็กที่เก่งและมีการพัฒนาการเรียนดี เมื่อเลื่อนชั้นที่สูงขึ้นก็อยู่ในเกณฑ์ที่ดีอย่างต่อเนื่อง
- ใช้ศึกษานิเทศก์ของ สพป. ติดตามนิเทศไม่ต่อเนื่อง/ไม่ตรงจุด/ขาดประสิทธิภาพ
- เด็กติดเกมสมีโทรศัพท์ใช้เกือบทุกคน
- เด็กได้รับมอบการบ้านไป แต่ไม่ยอมทำการบ้านมาส่งคุณครู
- ขาดวินัยและความสะอาดทั้งที่ตัวของเด็กเอง และบริเวณโดยรอบของโรงเรียน

3.2 องค์ประกอบที่มีผลต่อเด็กนักเรียน

- ขาดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยส่งเด็กมาเรียนและเป็นเด็กนักเรียนประจำพักนอนที่โรงเรียน เพื่อให้เด็กได้ทานอาหารครบ 3 มื้อ ทั้ง 7 วัน จะได้ไม่เป็นปัญหาการไปประกอบอาชีพ และไม่ต้องเสียเงินค่าอาหารเมื่อเด็กต้องมาอยู่บ้าน
- ผู้ปกครอง (กลุ่มชาติพันธุ์) ไม่ส่งลูกมาเรียนหนังสือ เพราะทัศนคติ คือ ไม่ได้ช่วยอะไรด้านการประกอบอาชีพ จึงนำลูกไปทำไร่/เข้าป่า เด็กจึงขาดเรียน
- กลุ่มชาติพันธุ์อพยพเคลื่อนย้ายเข้าออกโรงเรียนไม่สม่ำเสมอ
- ผู้ปกครอง (ชาติพันธุ์) ไม่รู้หนังสือ
- เด็ก LD มีจำนวนมากขึ้น เนื่องจากกลุ่มชาติพันธุ์ (ลีว) ที่เป็นพี่น้องแต่งงานกันเองภายในครอบครัว และเด็กพิเศษ เด็ก LD ขาดเรียนบ่อย

3.3 สื่อการเรียนการสอน

- ขาดความเข้าใจในการใช้ “สื่อ 60 พรรษา สมเด็จพระเทพฯ” และใช้ไม่ครบถ้วน
- โครงการอินเทอร์เน็ตประชารัฐใช้ไม่ได้ ขำรุด ส่งผลกระทบด้านการเรียนคอมพิวเตอร์และระบบการเรียนการสอนออนไลน์
- ครูยังใช้วิธีการตัวข้อสอบให้เด็กอยู่ (ซึ่งผิดหลักเพราะเด็กจะใช้วิธีการจดจำข้อสอบอย่างเดียวจะขาดการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียน)
- ครูขาดทักษะการสอนใหม่ๆ (สำหรับเด็กมัธยม)

3.4 สิ่งแวดล้อม

- เขตบริการโรงเรียนห่างไกลหลายหมู่บ้าน และถนนบางเส้นทางเป็นลูกรัง คดเคี้ยว สูงชัน เดินทางลำบาก หากฤดูฝนไม่สามารถเดินทางได้
- โรงอาหารเล็กไม่พอรองรับเด็ก เพราะมีเด็กพักนอน (นักเรียนประจำ) มากขึ้นทุกปี
- งบประมาณค่าจัดเลี้ยงอาหารเด็กไม่เพียงพอ
- กระแสไฟฟ้าตก ทำให้อุปกรณ์ของโรงเรียนชำรุดเสียหาย
- น้ำมีใช้ไม่เพียงพอ เพราะต้องใช้น้ำประปาร่วมกับชาวบ้าน บางโรงเรียนอยู่พื้นที่สูงกว่าหมู่บ้าน ต้องรอให้ชาวบ้านใช้น้ำก่อน โรงเรียนถึงจะมีน้ำใช้
- ครอบครัวเด็กยากจน สถิติการหย่าร้างสูงขึ้น
- สถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด-19 ทำให้โรงเรียนปิดเรียนนาน
- พื้นที่เพาะปลูกการเกษตรโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนถูกน้ำกัดเซาะพังทลาย

4. ข้อเสนอเพื่อนำไปสู่วิธีการแก้ไข

4.1 ประสบการณ์ครูที่ได้จากการสั่งสม

- ครูประจำชั้น ป.1 ตามสอนต่อตอน ป.2 - ป.3 แล้วครูประจำชั้นคนเดิมกลับมาสอนชั้น ป.1 ใหม่ อีกครั้ง ส่วนเด็กที่ขึ้นชั้น ป.4 ก็สามารถเรียนวิชาสาระอื่นๆ ได้แล้ว วิธีการนี้จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ กับคุณครูคนเดิมได้อย่างต่อเนื่อง เด็กจะไวใจครูเพราะเกิดจากความใกล้ชิด กล้าแสดงออก กล้าพูด ไม่กลัวผิด
- เด็กติดผู้ปกครอง ก็ให้ผู้ปกครองมานั่งเรียนด้วยระยะหนึ่ง เมื่อคุ้นกับคุณครูแล้วก็งดและห้าม ผู้ปกครองมาส่งมาเฝ้า เพื่อแก้ปัญหาเด็กไม่ยอมมาโรงเรียน
- ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องมีทักษะการนิเทศครูผู้สอนได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อรับทราบปัญหาและแก้ไข ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว เป็นระบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพดีกว่าใช้ศึกษานิเทศก์ของ สพป. มานิเทศเอง
- ใช้เทคนิค “อ่าน ย้ำ ซ้ำ ทวน”
- นอกจากแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้แล้ว ควรเน้นเรื่องความสะอาดและสุขภาพอนามัยของเด็กด้วย
- ใช้นวัตกรรม “กระดานกลุ่ม BG Model (Board Group Model)” โดยคัดแยกกลุ่มเด็ก ม.1-ม.3 ออกเป็น 3-4 กลุ่ม แสดงวิธีทำตามปัญหาที่ครูมอบหมายบนกระดาน เด็กจับไม้ค้ เรียนรู้กล้าแสดงออก
- แบ่งเวลาให้กับเด็กทำการบ้านในชั้นเรียนก่อนกลับบ้าน เพื่อให้มีเวลาซักถามและสามารถส่ง การบ้านได้อย่างสม่ำเสมอ
- ลดเวลาเรียนในห้องเรียน แต่เสริมเวลาเรียนนอกห้องเรียน โดยเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

4.2 เครื่องมือที่สร้างให้

- หมอภาษา เพื่อตรวจสอบสุขภาพภาษาด้านการเขียนการอ่านก่อน
- นวัตกรรม Roving Teams เป็นทีมงานเคลื่อนที่เร็ว ควรตั้งทีมนี้รับผิดชอบเฉพาะโรงเรียน ซึ่งในทีมจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญทุกด้านที่สามารถแนะนำพร้อมเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาได้ทันที
- สื่อหลักที่จะทำเป็นคู่มือการสอน (ให้คนที่รู้หนังสือสามารถสอนหนังสือการอ่านภาษาไทยได้) นั้น อาจารย์ชัดเจน ไทยแท้ มูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหจักรี เป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนสื่อเสริมนั้น ผศ.ดร.สิทธิกร สุมาลี และผศ.ดร.อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นผู้รับผิดชอบ
- จะใช้สื่อ 60 พรรษา สมเด็จพระเทพฯ เป็นสื่อหลัก โดยฟื้นฟูใหม่เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอน ปัจจุบันอยู่ระหว่างการแสวงหาสื่อดังกล่าวที่น่าจะพอมิเหลือน้อย่างที่จังหวัดนครสวรรค์
- น่าจะมีครูที่สนใจมาดูงานที่โรงเรียนสาธิตเกษตรศาสตร์ บางเขน ในด้านการสอนเด็กออทิสติก พร้อมศึกษาเรียนรู้ทั้งหลักสูตร สื่อ และเทคนิคการสอน
- สร้างกลุ่ม (Cluster) ตามบริบทปัญหาของโรงเรียน เพื่อไปสู่การติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนด้วยกัน
- ต้องสร้างทัศนคติที่ดี กรณีเด็กนักเรียนที่ห้องระหว่างเรียน “นักเรียนต้องได้เรียน”

5. การติดตาม รายงาน และประเมินผล

- รอทีมคณะทำงานนำเสนอ

6. แผนการติดตามงาน ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 23 – 25 มีนาคม 2564

- 6.1 ร่างกำหนดการประชุมระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ในวันที่วันที่ 16 มีนาคม 2564
- 6.2 วันที่ 16 มีนาคม 2564 เวลา 09.00 น. ณ ห้องประชุมสำนักงานอธิการบดี อาคารสารนิเทศ 50 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กรุงเทพมหานคร เพื่อประชุมสรุปผลและกำหนดแผนการขับเคลื่อนโครงการฯ (มีการประชุมทางไกลไปจังหวัดราชบุรี และจังหวัดน่าน)
- 6.3 วันที่ 10 มีนาคม 2564 เวลา 10.00 น. ณ ห้องประชุมสำนักงานบริหารกิจการเหล่ากาชาดหารือกับ นายสุเรนทร์ รูปนางกูร และทีมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เพื่อจัดทำร่างกำหนดการรายละเอียดการเดินทางและการตรวจเยี่ยมโรงเรียนเป้าหมาย